

ISPOVJED KAO SAKRAMENAT DUHOVNOG NAPRETA

Nije rijetko mišljenje uvriježeno kod naših vjernika da je ispovijed potrebna samo onome koji ima na duši teške grijeha. Zaboravlja se i olako prelazi preko ispovijedi kao sakramentu duhovnog napretka. Izvan svake je sumnje činjenica da Krist želi da budemo sveti. Od njega je potekao tako ozbiljan i velik zahtjev: „Budite savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac . . .“ On se ne zadovoljava nekom polovičnom savršenosti, nego nas povlači na sam izvor svetosti, u zajednicu s Trojedinim Bogom koji nas želi bez prestanka usavršavati.

Sve nas to upućuje da shvatimo kako ispovijed ima jedan pozitivan cilj. Ne radi se kod ovog sakramenta samo o tome da se uništi grijeh i da uredimo osobne račune sa Vječnom Pravdom. Niti samo o milosti jednog prolaznog pomirenja, kako veli p. Roguet. Tu je milost obnovljenog prijateljstva, milost jakosti i ustrajnosti u dobru. U ispovijedi se susrećemo s Kristom, liječnikom naših duša, koji se ne zadovoljava samo da zavije naše rane nego nam opet vraća potpuno zdravlje.

Primanje sakramenta ispovijedi jest dokaz da jedna duša živi. To nije makinalno utjecanje jednom vanjskom lijeku koji bi nas izvana očistio. To je osobna suradnja sa onom pomoći koju nam Bog pruža. Taj osobni udio pokornika jest od sudbonosne važnosti. Svećenikovo odrješenje koje bi bilo izgovoreno nad jednim ravnodušnim i neraskajanim srcem bilo bi fiktivno i potpuno bez učinka.

S druge strane treba naglasiti da Bog ne čeka da se podijeli odrješenje, pa da jednu dušu koja se kaje očisti od grijeha. Čim se netko savršeno pokaje, grijesi su mu oprosteni i on se u ljubavi sjedinjuje iznova sa svojim Bogom.

Istina ne smijemo zaključiti kao da bi sakramenat ispovijedi bio tada suvišan. Oproštenje se može dobiti prije primanja sakramenta, ali ne bez veze sa sakramentom ispovijedi. Pokornik mora imati barem implicitnu želju primiti sakramenat. Odrješenje je potrebno da se ispuni ako je nužno sve one manjkavosti između dispozicije koju netko posjeduje i dispozicije koja je potrebna da se izbrišu krivnje.

K tome, odrješenje nam pruža u neku ruku vidljivu sigurnost oprostjenja kao očiti odgovor, kojega Bog daje preko svećenika, na molbu koju smo upravili njegovu milosrđu. A konačno znamo da su ključevi odrješenja predani

Crkvi. Dolikuje dakle da ona sankcionira na vidljivi i služben način oprostjenje koje je u duši možda već zadobiveno.

Ma kakva bila ta teoretska izlaganja o učincima sakramentá ispovijedi ostaje ozbiljna poteškoća zašto se stvarno naše unutrašnje stanje malo mijenja i nakon toliko obavljenih ispovijedi. Najčešći prigovor glasi ovako:

— Ispovijedam uvijek jedne te iste grijeha. Znam da je svaki grijeh uvreda nanesena Bogu. Ali mi smo tako slabi, da se pomalo naviknemo na svoje slaboće. Ponavljanje istih grijeha pomalo ih učini običnima. Više nam se oni ne čine strašnim. Pomirili smo se s njima. Pa se onda lako pomirimo, da izrecitiramo, kao staru naučenu pjesmicu, uglavnom svoje nepromjenljive grijeha i u ispovjedaonici . . . Mjesto da napredujemo, čini se, da nas sakrament ispovijedi svojim čestim ponavljanjem osuđuje na jedno nepopravljivo tapkanje na istom mjestu. Ne bi bilo bolje ne ići tako često na ispovijed. Odnosno ne bi li ispovijed trebala biti spasonosni lijek samo za velike grijeha . . . ?

Takav dojam o ispovijedi, koji je nažalost danas tako čest, dolazi odatle što mnogi pokornici ne znaju ispitivati savjest. Umjesto da temeljito ispituju sebe u svjetlu božanskih zahtijeva i svoga vlastitog zvanja, o kršćanskom idealu onakvom kakav je izražen u evanđelju i oživotvoren kod svetaca, oni se zadovoljavaju da površno prelete listu zapovijedi i glavnih grijeha.

Prosijana na rešetku preširokih rupa njihova savjest ne otkriva nego svakidanje pogreške i na neki način neizbježive. Zato je njihovo priznanje u ispovjedaonici infantilno i stereotipno. Ispovjednik lako može utvrditi da su takve ispovijedi gotovo identične s onim prijašnjim i da se ni za dlaku ne mijenjaju. Mjesto da obuhvate svoje pogreške u njihovu stvarnom korijenu, zadovoljavaju se time da izgovore čitav katalog propusta po točno određenoj shemi koju je njihova životna navika sankcionirala.

Nije sakrament ispovijedi bez učinka, mi smo oni koji smo mu oduzeli efikasnost dajući mu svojom neozbiljnošću samo sladunjavu i bljutavu materiju.

Ako bismo se naprotiv ispitivali u svjetlu kršćanskog ideala ljubavi i svega onoga što smo rekli u prošlom članku o međusobnoj solidarnosti, koja bi trebala prožimati sve kršćane, mi bismo otkrili grijeha naših ozbiljnih propusta koji bi okarakterizirali na mnogo istinitiji i stvarniji način našu moralnu fizionomiju.

Ne valja se na primjer optužiti: „Bio sam rastresen kod molitve.“ To je naime neizbježiva slabost za svakog kršćanina. Nego se treba konkretnije i osobnije izraziti: „Nisam pokušavao iskreno i sabrano moliti.“ Ili: „Zadovoljavao sam se samo površnom i makinalnom molitvom svojih usana.“

Ne valja se optužiti: „Imao sam sumnja protiv vjere.“ I to se događa više ili manje svakome. Nego ovako: „Nisam uložio dovoljno truda u proučavanju vjerskih istina i kako da svoju vjeru produbim čitanjem i razmišljanjem riječi Božje.“

Nije dosta reći: „Imao sam napasti protiv šeste Božje zapovijedi.“ Ili: „Imao sam ružne misli.“ Tko nema napasti i kome ne dođu ružne misli? Treba se opet optužiti tako da dođe do izražaja moja osobna krivnja: „Nisam angažirao svoju volju da napasti sjećem u korjenu.“ Ili na primjer: „Nisam iskorištavao milosti iz pouka i osobnih rasvjetljenja da svoju maštu više discipliniram, svoj um više obogatim duhovnom superiornošću i tako otupim silovitost svojih nižih nagona.“ Ili: „Bez potrebe sam se izvrgavao opasnostima bližnjih grešnih prigoda.“

Malo koristi ako rečem: „Nisam imao dovoljno ljubavi prema bližnjemu.“ Valja naglasiti u čemu se je sastojala ta povreda kršćanske ljubavi. Na primjer: „Bio sam u svojoj sredini sijač zavisti i nestrpljivosti.“ Ili: „Nisam se htio odreći jedne ili druge sitnice da bih tom žrtvom drugome pomogao u nevolji.“

Nabrojili smo nekoliko primjera optuživanja koji zahvaćaju dublje u naš duhovni život, koji nas mogu dovesti do ozbiljnog napretka, obnove i osvježenja našeg intimnog odnosa sa Gospodinom.

Ono što može spasiti naše ispovijedi od praznina, navika, besplodne infantilnosti to je način kako ćemo se optužiti i poniziti pred svećenikom koji u tom trenutku predstavlja neizmjereno milosrđe našega Spasitelja.

Općenita optuživanja: „Bio sam ohol ili lijen“, ne sadrže gotovo nimalo onog što mene osobno ponizuje pred Božjim očima, jer su ta optuživanja suviše bezlična i općeljudska, pa mi ona neće ni pomoći da upoznam sebe u pravoj slici.

Ako se naprotiv optužim: „Bio sam lijen gubeći vrijeme u beskorisnom brbljanju i kritiziranju,“ ili „Bio sam ohol u preuveličavanju i izmišljanju svojih podviga i us-

pjeha da bi izazvao na sebe pažnju“, te su optužbe već konkretne i osobne. Oni u sebi sadrže jednu individualnu ponižavajuću crtu što će biti odlučno za moje kajanje i za moje dobre odluke.

Ako sada pretpostavimo da ćemo usprkos ovakvom osobnom i stvarnom optuživanju nabrajati od jedne do druge ispovijedi iste grijeha, znači li to da ne napredujemo? Niti najmanje. Mi možemo počinuti izvana iste pogreške — i najveći sveci imali su svojih istih slabosti i pogrešaka do smrti — jer se naše grešne prigode ponavljaju i jer je naš temperamenat sklon određenim slabocama i grijesima. Ta će se naizmjenična borba ponavljati dok smo živi. Ipak sakrament ispovijedi ne ostaje bez ploda ako mi, usprkos svojih učestalih osobnih padova, ostajemo pred Bogom ponizniji, odcjepljeniji od neurednih nagnuća, čistiji u svojim težnjama, pomirljiviji, radosniji, uslužniji i strpljiviji sa svojim bližnjima s kojima živimo.

Naš kršćanski ideal nije postavljen u onom negativnom usmjerivanju: izbjeći grijeh, nego više u onom pozitivnom: napredovati u kreposti da bi potom postali što sličniji našem Gospodinu. Ne smijemo nastojati samo da u životu ne činimo zlo nego moramo usmjeriti svoju pažnju da učinimo što više dobra. *Recede a malo et fac bonum* — veli nam psalmista (Ps. 33).

Nikada ne smijemo zaboraviti da je u ispovijedi najvažnija poniznost. Samodopadna neiskrenost i uljepšavanje svojih grijeha ne nosi Božjeg blagoslova i napretka u duhovnom životu. Nije sramota biti pobjeđen — veli Ernest Fuhry — nego ne priznati poraz. U sakramentu ispovijedi Krist je liječnik i učitelj koji će nas u razmjeru priznanja naše ništetnosti i bijede oblikovati sve više i više na sliku svoga Božanskog Srca. Davno nam je obećano preko kralja Davida: „Srca skrušena i ponižena Bože nećeš prezreti.“

Ako ovako budemo shvaćali ispovijed, tada ona neće biti prosta navika i besplodna juridička formalnost poslije koje se život nastavlja kao i prije. Svaka moja ispovijed mora biti i moj osobni susret s Gospodinom koji nas ujedinjuje sa svojom mukom, koja nije bila samo smrt nego otkupljenje cijelog Božjega naroda, prijelaz k uskrsnuću i vječnom životu koji je po milosti oprostjenja i posinovljenja već ovdje započet . . .

Ž. B.